

Oikeusministeriö
oikeusministero@om.fi

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikoslain muuttamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriön poliisiosastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikoslain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että rangaistuksen mittaamisen koventamisperusteisiin lisättäisiin maininta rikoksen tekemisestä uhrin sukupuoleen perustuvasta vaikuttimesta.

Oikeushenkilön rangaistusvastuuta törkeästä kunnianloukkauksesta ja laittomasta uhkauksesta koskeviin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta tekojen tekemisestä kohteen sukupuoleen perustuvasta vaikuttimesta. Maininta sukupuolesta teon vaikuttimena lisättäisiin myös julkista kehottamista rikokseen koskevaan oikeushenkilön rangaistusvastuusäännökseen silloin, kun rikos, johon kehoitetaan tai houkutellaan, olisi törkeä kunnianloukkaus tai laitton uhkaus.

Sisäministeriön poliisiosasto lausuu esityksestä seuraavaa.

Kuten esityksessäkin tuodaan esille, ei Suomen rikoslaki tunne viharikoksen määritelmää. Viharikoksille on kuitenkin olemassa vakiintuneet määritelmät, joita on käytetty sekä kansallisesti että kansainvälisesti (ks. esim. esityksessäkin mainittu Poliisiammattikorkeakoulun raportti ”Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa vuonna 2018” tai OSCE:n ODIHR). Sisäministeriön poliisiosasto katsoo, että ehdotuksessa olisi syytä käyttää jo vakiintuneita määritelmiä. Viharikos ei ole myöskään vain ilmiö, vaan voi ilmetä rikoslaisissa määritellyn tunnusmerkistön täyttävänä konkreettisena tekona. Viharikokset onkin katsottu yksilöön, tämän edustamaan ryhmään kohdistuvalta ja laajemmin yhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan haitallisiksi ja siksi on säädetty rikoslain 6 luvun 5 §:n 4-kohdan mukaisesta koventamisperusteesta. Myös esimerkiksi kiihottaminen kansanryhmää vastaan on ilmeinen viharikollisuuden muoto.

Hallituksen esitysluonnoksessa rajataan ehdotettava uusi koventamisperuste biologiseen tai juridiseen sukupuoleen. Toisaalta todetaan, että voimassaolevan rikoslain 6 luvun 5 §:n 4-kohdan mukaisena ”niihin rinnastettavana muuna vaikuttimena” voidaan pitää esimerkiksi

Lausunto

SM2027600

30.09.2020

00.02.04

SMDno-2020-1817

sukupuolivähemmistöön kuulumista. Tällaisia muita, erityistä suojaa tarvitsevia ryhmiä voisivat siten olla esim. transihmiset ja intersukupuoliset henkilöt. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida vielä ehdotuksen riittävyttä, esimerkiksi muun sukupuolisen tai sukupuoli-identiteetin taikka sen ilmaisun kannalta yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Rangaistuksen ala ei muuttuisi merkittävästi, mutta muutoksen symbolisen merkityksen takia on ennakoitavissa, että poliisille ilmoitettavien rikosten määrä saattaa kasvaa. Kasvun määrää on kuitenkin vaikea arvioida. Vähäistä suuremmat muutokset vaikuttavat myös siten tutkinnan resursointiin jopa henkilötyövuositasolla. Vaikuttimen selvittäminen esitutkinnassa ei ole yksinkertaista ja edellyttää aktiivisia tutkintatoimia etenkin, jos rikos on tapahtunut sähköisellä alustalla taikka tietoverkossa. Lisäksi lainmuutokset tulee huomioida poliisin koulutuksessa.

Sisäministeriön poliisiosasto suhtautuu esitykseen myönteisesti eikä sillä ole muuta lausuttavaa.

Neuvotteleva virkamies Heidi Kankainen

Yksikön päällikön sijaisena

Suunnittelija Tommi Aromäki

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 30.09.2020 klo 10:01. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.